

YILDIRIM YANKISI

NOORULLAH BAHRAMİ

Türkçesi: Khadija Bahramiyan

HECE YAYINLARI

YILDIRIM YANKISI

Bir zamanlar yakın bir komşumuzun eski, çadırdan yapılmış bir evi vardı. O evde yaşlı bir nine, oğlundan dünyaya gelen torunu Yusuf’la birlikte yaşırdı. Ben küçük bir çocuktum ve arkadaşlarımla birlikte o yaşlı ninenin evine gider, Yusuf’la oyunlar oynardık. Yaşlı nine çok merhametli biriydi. Her zaman “Torunum Yusuf’la oynayın, lütfen onu yalnız bırakmayın.” derdi. Evine gittiğimizde türlü türlü yemekler yapar, bize çok iyi bakardı. Yemekten sonra da maniler söyler, güzel hikâyeler anlatırdı.

Yusuf’un babaannesinin yanına sıkça giderdik. Yusuf’un annesi ve babası, o çok küçükken vefat etmişti. Küçüklüğünden itibaren babaannesi ona göz kulak olmuş, hem annelik hem babalık yapmıştı. Babaannesi Yusuf’a sevgiyle bakar, onu yalnız bırakmaz, her ihtiyacını karşılamak için elinden geleni yapardı.

Yusuf’un babasından kalan birçok tarla vardı. Babaannesi bu tarlaları bir çiftçiye verip yıllık gelirini alır, böylece biraz para biriktirirdi. Yusuf büyüdüğünde babaannesi köyden güzel bir kız bulup onu evlendirdi. Yusuf evlendikten sonra her geçen gün durumları daha iyi olmaya başladı. Ters giden her şey düzeldi. Daha gençken büyüklerin arasında yer almaya başladı. Önceden herhangi bir yere davet edilmeyen Yusuf, artık “Yusuf Bey” olarak tanınmaya ve önlerde yer almaya başladı. Onun adına güzel yazılar kaleme alınıyor, ismi hüsnuhatla yazılıp değer görüyordu.

Evlendikten kısa bir süre sonra Yusuf Bey’in bir erkek çocuğu dünyaya geldi. Yusuf’un babaannesi, torununun oğlu olduğunu duyunca büyük bir sevinçle bu mutluluğu her tarafa duyurmak için haber saldı. “Benim Yusuf’un oğlu dünyaya geldi!” diyerek köydeki insanlara müjde verdi. Köy halkı Yusuf Bey’e değer

verdiği için “Yaşı uzun olsun, analı babalı büyüsün.” diyerek kutlamak için evine geldiler. Her gelen “Kulağı ağrımazın.” diyerek ona bir hediye getirdi.

Yusuf Bey, oğlu yıkanıp kundaklandıktan sonra cami imamını evine çağırarak çocuğun kulağına ezan okumasını istedi. İmam, Yusuf Bey’in çağırısına icabet ederek hemen evlerine geldi. Saygıyla başını eğip çocuğun sağ kulağına ezanı okumaya başladı. Bitince sol kulağına da kamet getirdi.

İmam dua ettikten sonra Yusuf Bey’e dönerek “Efendim, izniniz olursa bu çocuğun ismini Hamit koymak isterim.” dedi. Yusuf Bey gülümsedi. “Takdir sizindir hocam, çok güzel olur.” diyerek imamın önerisini onayladı. Ardından “Allah razı olsun hocam.” diyerek ona ipekten yapılmış güzel bir kaftan hediye etti.

Yusuf Bey oğlunun doğumunu büyük bir sevinçle karşıladı. Hemen köy halkını davet ederek bir kutlama düzenledi. Kutlamaya köydeki herkes katıldı; küçük, büyük, fakir, zengin... Herkes bu mutluluğu paylaşmak için oradaydı. Evde babaannesi, tüm kadınları topladı ve mutfakta türlü türlü yemekler pişirdi. Yemeğin ardından büyük bir eğlence yapıldı. Kadınlar dans ederken çocuklar oynadı ve herkes neşeyle dolup taşı.

Bir hafta sonra Yusuf Bey ve babaannesi “Beşik Toyu” adlı bir tören düzenlediler. Küçük Hamit Can, ilk kez beşiğe yatırıldı ve etrafındakiler ona çeşitli çerezler serptiler. Beşiğin etrafında toplananlar hep birlikte “Beşiğin kutlu olsun Hamit Can!” diye seslendiler.

Böylece Hamit Can, o küçücük çocuk, gün geçtikçe sağlıklı bir şekilde büyüdü. Bolluk ve bereket içinde mutlu bir çocukluk yaşadı. Babası, köyün büyüklerini çağırıp şöyle dedi: “Büyükleirim! Sizler de biliyorsunuz ki Hamit Can yedi yaşına geldi. Artık elini helalleme vakti geldiğini düşünüyorum. Bu yüzden sizi davet ettim, bizlere bu konuda rehberlik etmeniz için.”

Yusuf Bey, oğlunun sünnet düğününü yapmayı düşünüyordu ve bu önemli karar için akrabalarını ve büyüklerini bir araya toplamıştı. Bir araya gelmelerinin amacını onlara açıkça tekrar söyledi: “Oğlum için büyük bir sünnet düğünü yapmak istiyoy-

rum ancak önce hepinizin görüşünü almak istedim.”

Büyüklerden biri önce söz aldı ve “Yusuf Bey, bu çok güzel bir düşünce. Biz her türlü yardıma açığız. Gerek hazırlık gerekse organizasyon noktasında elimizden geleni yaparız.” dedi. Diğerleri de peş peşe söz alıp “Evet, biz de her konuda yardımcı olmaya hazırız.” diyerek desteklerini bildirdiler.

Yusuf Bey, tüm akrabalarından bu kadar güçlü bir destek alınca rahatladı. Herkesin katkı sağlamaya istekli olduğunu görmek onun için büyük bir moral kaynağıydı. Gözlerinde mutluluk ve huzur vardı. Bu büyük düğün, sadece bir kutlama değil aynı zamanda ailenin bir araya gelip sevincini paylaştığı özel bir anı olacaktı.

O büyüklerden biri tekrar sözü alarak “İnşallah Hamit Can’ın sünnet düğünü öyle muhteşem, o kadar şanlı olacak ki bugüne kadar Türkmenler arasında hiç görülmemiş bir düğün olacak. Bu bahaneyle uzak köylerden hatta Türkmenistan ve İran’dan Türkmen akrabalarımızı ve büyüklerimizi, Afganistan’da Bedaşan’dan Herat’a tüm Türkmen büyüklerimizi de davet ederiz. Böylece hem düğünümüzü şereflendiririz hem de aramızdaki bağları güçlendiririz.” dedi.

Bu sözler herkesin yüreğini ısıttı. Tüm katılanlar o büyük günün sadece bir kutlama değil aynı zamanda Türkmen kültürünün, birliğinin ve kardeşliğinin bir simgesi olacağına inandılar.

Türkmen halkının en büyük ve anlamlı toplantılarından biri düğünlerdir. Düğün, sadece bir evlilik ya da sünnet merasimi değil aynı zamanda akraba ve dostların bir araya gelerek birbirlerinin hâlini hatırlarını sormasına vesile olan önemli bir sosyal olaydır. Türkmen toplumunda yaşlılar büyük saygı görür ve her obanın en yaşlısı, düğün hazırlıklarında önemli bir rol oynar.

Hazırlıklar büyük bir özenle yapılır. Düğün ağasının evi, tüm misafirleri ağırlamak için yeterli olmadığından komşular ve yakın akrabalar da uzaklardan gelen misafirleri kendi evlerine konuk ederler. Konuk alan her kişi, misafirlerini en iyi şekilde ağırlamakla yükümlüdür. Misafirlere özenle ikramda bulunur ve onların binip geldikleri atları da en iyi şekilde besleyip dinlendirirler.

Tüm hazırlıklar tamamlandıktan sonra cami hocası düğün

için uğurlu bir gün belirledi. O gün, sonraki ayın on dördüne denk gelen çarşamba günü olarak açıklandı. Karar törene katılan herkes tarafından kabul edildi ve böylece düğün tarihi kesinleşti.

Afganistan'daki Türkmenler Bedaşa'n'dan Herat'a kadar geniş bir coğrafyada yaşadıkları için düğün davetiyeleri de uzaklara kadar ulaştırıldı. Türkmenistan'da yaşayan akrabalara da haber gönderildi. Davet mektuplarında düğüne katılacak olanların yanlarında geleneksel Türkmen bahşıları (ozanları) da getirmeleri rica edildi.

Türkmenistan'da yaşayan akrabalara haber gönderildiği gibi İran, Pakistan ve Türkiye'ye göç etmiş Türkmenlere de mektuplar yazılarak düğün daveti gerçekleştirildi. Dışarıdan gelecek misafirler için özel, büyük bir alan hazırlandı. Uzak diyarlardan gelen konukların rahat etmesi için bu mekân özenle düzenlendi. Evin sorumluluğunu ise sürekli başka ülkelere gidip ticaretle uğraşan iş adamı Yağmur Bey'e verdiler.

Yusuf Bey'in güvendiği, cesaretiyle tanınan eski dostlarından Hudayberdi adında biri vardı. Düğünün organizasyonunu üstlenmek üzere Yusuf Bey tarafından görevlendirildi ve düğünün tüm masraflarını yönetme yetkisi ona verildi.

Ağır sorumluluğun farkında olan Hudayberdi kuşağını sıkıca bağladı. Daha sonra etrafındakilere dönerek "Herkes görevini bilsin ve işe koyulsun! Düğünü düzenli ve eksiksiz yapmalıyız." dedi. Düğüne sadece bir hafta kalmıştı, bu yüzden görevli gençler ve akrabalar hemen harekete geçtiler. Herkes düğüne gelecek misafirlerin karşılanması için titizlikle çalışmaya başladı.

Kimi evinde yeni minderler ve yorganlar hazırlarken kimi de misafirlerin atları için uygun yerler ayarlayıp onlara saman ve arpa temin etti. Hudayberdi'nin önderliğinde her şey planlı bir şekilde ilerliyordu.

Düğün yöneticisi olarak ilk işlerinden biri Yusuf Bey'in babasından miras kalan geniş arazide uygun bir alan belirlemek oldu. Buraya sağlam tahtalarla yükseltilmiş büyük bir platform kuruldu. Burası düğünün en önemli anlarının yaşanacağı yer olacaktı.

Mekânın bir tarafında on tane akçağaç sıralanmıştı. Bu

ağaçlar öylesine sık ve düzgün dizilmişti ki tek bir ağaç gibi duruyordu. Usta eller, onların üzerine “altın kabak” adı verilen büyük bir düzenek kurdular.

Beş metre uzunluğunda sağlam bir direk dikildi ve en tepesine yatay olarak iki metrelik başka bir direk yerleştirildi. Böylece şekil olarak haça benzer bir yapı oluştu. Bu yatay direğin iki ucuna çeşitli nesnelere asıldı ve bunlar rüzgârda hafifçe sallanmaya başladı. Yarışmanın kuralı basitti: Kim tüfekte asılı nesnelere vurabilirse o kişi kazanan olacaktır.

Altın kabak öyle yükseğe kaldırılmıştı ki köyün her yerinden görülebiliyordu. Tepesine asılan çanlar rüzgâr estiğinde çın çın öterek çevreye tatlı bir melodi yayıyordu. Köyde ve civar köylerde daha önce hiç altın kabağı görmemiş gençler, bu devasa direği yakından görmek için sabırsızlanıyorlardı.

Düğünden iki gün önce meydana ipek halılar serildi, üstüne ise tertemiz kadife örtüler yayılıp her şey hazır hâle getirildi. Meydanın etrafına da yüz tane meşale yerleştirildi ve hazırlıklar tamamlandı. Ardından düğünün baş aşçısı, bin kişilik özel bir kazan dolusu pirinçle beraber gereken tüm malzemeleri özenle hazırladı. Belirlenen güçlü, çevik gençler özel olarak ayrılan yerde düğün atlarını süslediler. O sırada otuz kazan ateşe konuldu. Başaşçı, pilavı kusursuz pişirmek için son hazırlıklarını yapıyordu.

Başaşçı, yardımcılarının her şeyi eksiksiz hazırlamalarını tembih etti. On büyük semaver, yüz büyük kepçe ve yüz çaydanlık getirildi. Yusuf Bey’in yıllardır özel olarak sakladığı kuru odunlar “Böylesi görkemli bir düğüne yaraşan başka odun yoktur.” diyerek ateşe verildi.

Kasaplara da görev verildi. Aşçılara ne kadar et gerekirse Yusuf Bey’in ağıllarındaki hayvanlardan kesilip hazırlanacağını söylediler. “Et eksik olmasın!” diye tembih etti Yusuf Bey. O sırada Yusuf Bey’in ağıllarındaki hayvanların dışında iki sürü koyunu ve yüz başlık büyükbaş hayvan sürüsü hâlâ merada otluyordu.

Düğüne iki gece kala köydeki gençler bahşileri alıp geldiler ve görkemli tahtın üzerinde tören müziğini çalmaya başladılar. Türkmenistandan da bir grup bahşı geldi. Yanlarında dutar,

gijak, tef, zurna ve birkaç yeni çalgı daha getirmişlerdi. Sesleri güçlendirici hoparlör de getirilmişti, melodileri ise yankılanarak ruhu sarıyordu. Onların gelişi, düğünün daha da coşkulu ve görkemli geçmesini sağladı.

Düğüne gelen her yaştan misafir diğer konukları büyük bir sevinçle karşılıyor, şarkılar söyleyip dans ediyor, hep bir ağızdan “Hoş geldiniz!” diyerek neşeyle selamlaşıyordu. Düğün hizmetkârları ise büyük bir titizlikle, her gelen ozanı saygıyla karşılıyorlardı. Çocuklar bile onların önüne bir çaydanlık dolusu çay ve tatlı koyuyor, “Hoş geldiniz! Bir ihtiyacınız var mı?” diyerek içtenlikle ikramda bulunuyorlardı.

Saat on bir civarı düğün ağası, isteğe göre müzik çaldırıp herkesi güreş müsabakasına davet etti. Halk, yerlerine oturdu ve yüzlerini meydana çevirerek heyecanla beklemeye başladı. Düğün ağası önce uzak yakın demeden gelen tüm misafirlere ve çocuklara “Hoş geldiniz!” diyerek onları selamladı. Ardından büyük bir çanağı meydana getirip içine düğün ikramlarından bir miktar sütlü ekmek ve çörek koydurdu. Daha sonra en güçlü pehlivanların orada olduğunu duyurarak güreş müsabakasının başlayacağını ve ödülleri ilan etti:

“Birinci pehlivana iki tam altın ve bir kaftan!

İkinci pehlivana bir altın ve bir kaftan!

Üçüncü pehlivana ise on bin nakit para ile bir kaftan!”

Herkesten önce güçlü bir pehlivan delikanlı, güreş çanağını yerden kaldırdı ve bir zamanlar döneminin ünlü pehlivanlarından olan yaşlı bir adamın yanına gitti. Onun önünde diz çökerek dua aldı, ardından yerine dönerek düğün meydanına geldi. Güreş alanına çıktı ve rakibini beklemeye durdu. Düğün ağası, ikinci çanağı da meydana getirerek yüksek sesle bağırdı:

“İkinci pehlivan, hadi çanağını al!”

Bu sırada bir pehlivan çanağı yerden aldı. O da yaşlı pehlivanın yanına götürdü, dua aldı ve yerine dönerek sessizce oturdu. Aynı şekilde üçüncü çanak da meydana getirildi. Onu da bir pehlivan alıp yaşlı adamın yanına götürdü, dua aldı ve yerine dönerek sessizce oturdu. Halkın arasından bir ses yükseldi:

“Bir pehlivan hazır olsun, benimle karşılaşacak bir pehlivan gelsin!”

İki pehlivan da meydana girerek yaşlı adamın duasıyla güreşe başlamadan önce diz çöktüler. Yaşlı adam dua etti:

“Her birinize Allah onur versin, sırtınız yere değmesin.”

Ve güreş başladı. Yaklaşık yarım saat süren güç sınavından sonra birinci pehlivan, karşısındaki rakibini “Ya Allah!” diyerek başının üzerine kaldırdı. Ardından yere vurdu ve üstüne çıkarak onu yere sabitledi. Bunu gören halk, heyecanla yerlerinden fırlayıp alkışlamaya başladı. Pehlivan doğrulup dimdik ayağa kalktıktan sonra müsabakanın birincisi belli oldu.

Tam o sırada, kazanan pehlivanın arkadaşı beklenmedik bir şekilde meydana girerek onu başının üzerine kaldırıp meydana döndürmeye başladı. Birinciliği kazanan pehlivana belirlenen ödüller takdim edildi. Pehlivan, verilen iki tam altını cebine koydu ve kendisine hediye edilen kaftanı da ona dua eden yaşlı pehlivana armağan etti.

Sonra ikinci ve üçüncü pehlivanlar da rakipleriyle karşılaşmak için meydana çıktılar. Şiddetli bir mücadeleden sonra biri yorulup yenildi. Kazanan pehlivan, belirlenen ödülleri hak etti. Böylece kazananlar, hediyelerini alıp meydana ayrıldılar.

Diğer çocuklar da kendi güçlerini denemek için yaşlılarıyla güreşerek birbirleriyle mücadele ettiler. Onları teşvik etmek amacıyla düğün ağası tarafından çeşitli ödüller takdim edildi. Bu güreş müsabakası gece saat bire kadar büyük bir heyecanla devam etti.

Ertesi gün, düğüne davet edilen tüm konuklar uzaktan ve yakından gelerek düğün evini tamamen doldurdular. Her ev sahibi, uzaklardan zahmet edip gelen akraba ve yakınlarına konukseverlik göstererek onlara minnettarlıklarını ifade etti. Gelen konukları en iyi şekilde ağırlamak için evlerine davet ettiler.

Ev sahipleri konuklarını yanlarına alarak Yusuf Bey’in evine gittiler ve orada düğünü kutlayarak birlikte vakit geçirdiler. Bizim ilde ad kazanan bahşılar öyle mestane bir şekilde saz çalıyorlardı ki toplanan halkın sayısı binleri buluyordu. Yaşlılar ve

gençler, hepsi şarkıların etkisiyle mutlulukla doluyordu. “Yaşasın!” diye bağıyordu kalabalık.

Saz çalınırken yürekleri neşelendirip insanlara sevinç veriyorlardı. Düğün hizmetkârları her bir bahşının gösterisini izlemeye gelen insanlara çay ya da su ikram ediyorlardı. “Hoş geldiniz!” diyerek onları karşılıyor, bildiklerini dile getirerek yurtlarına olan sevgilerini ifade ediyorlardı.

Bu gece düğünün en önemli bölümlerinden biri pehlivanların mücadelesiydi. Güreş meydanında toplanan halk, büyük bir heyecan içinde en güçlü pehlivanın kim olacağını görmek için sabırsızlanıyordu. Güreşleri izleyen düğün ağası, pehlivanları daha da motive etmek ve mücadelelerine anlam katmak için ödülleri sıralayarak duyurdu:

“Birinci olan pehlivana yüz bin afgani ve iki tam altın,
İkinci olan pehlivana elli bin afgani ve bir tam altın,
Üçüncü olan pehlivana otuz bin afgani ve bir postin¹,
Dördüncü olan pehlivana yirmi bin afgani ve bir postin,
Beşinci olan pehlivana on bin afgani ve bir tunalık kumaş!”
Ardından birinci gelen pehlivanı gururla anons etti:
“İşte birinci pehlivan! Al çanağını!”

Halkın heyecanı doruğa çıkmıştı ama pehlivanlar bir an duraksadı. Çünkü bu meydanda, uzak diyarlardan gelen pek çok güçlü rakip vardı ve herkes birbirini tartıyordu. Kimin ödülü alacağı kadar kimin en cesur olup ilk adımı atacağı da merak konusuydu.

Düğün ağası pehlivanlara “Çanaklar soğuyacak, gelin de alın!” diye birkaç kez seslendi. İçlerinden biri öne çıkıp birincilik çanağını kaldırdı. Sonra yaşlı ve saygıdeğer pehlivanın yanına giderek diz çöktü ve ondan dua istedi.

Pehlivanın karşısına çıkmaya kimse cesaret edemiyordu. Düğün ağası birkaç kez “Eğer pehlivanla güreşecek biri çıkmazsa birincilik ödülleri kendisine vereceğiz.” diye seslendi. Tam o sırada Badgis ilinin Merçak ilçesinden güçlü bir pehlivan ortaya çıkıp meydanda yarışmaya hazır olduğunu ilan etti.

¹ Kalın kürk kaftan.

Güreş, iki filin savaşı gibiydi. Her iki pehlivan da birbirinden geri kalmadığı için yarım saat boyunca aralıksız mücadele ettiler. Her biri gücünü ortaya koydu ama sonunda ilk gelip çanağı alan pehlivan, Merçaklı pehlivanı başının üstüne kaldırıp yere çaldı ve karnının üzerine çıktı. Halk “Gücüne sağlık!” diyerek ayağa kalkıp alkışladı ve büyük bir coşkuyla teşvik etti.

İkinci pehlivan için hazırlanan çanak da meydana getirildi. Pehlivan çanağı alıp yaşlı pehlivanın yanına giderek ondan dua aldı ve yerine geçti.

Aynı şekilde üçüncülük, dördüncülük ve beşincilik çanakları da meydana getirildi. İstekli olanlar gelip çanağı alıyorlardı. Çanağı aldıktan sonra yaşlı pehlivanın yanına gidip ondan dua alıyorlar ve rakiplerini bekliyorlardı. Rakipleri geldiğinde ise güreş başlıyordu. İki pehlivan güreşiyor, hangisi kazanırsa o çanağı ve hak ettiği hediyeleri alıp yerine geçiyordu.

İşte o güreş gecesini sabah ezanına dek sürdü. Ardından büyük düğünün sabahı geldi çatı. Gün doğmadan tüm aşçılar geniş avluda bir araya geldiler. Her biri Afgan pilavının o eşsiz lezzetini yakalamak için hummalı bir hazırlığa girişti. En az otuz dev kazan dizilmişti avlunun bir köşesinden diğerine, her birinde elli kiloya yakın pirinç pişecekti. Etle pirinç neredeyse aynı ölçüdeydi. O sabah avluda yalnızca yemek değil bir gelenek de kaynıyordu. Kazanlar tek tek cızdıramaya başlamış, etin ve baharatın kokusu sabah serinliğine karışmıştı.

Düğün ağası ağır adımlarla kazanların yanına geldi. Aşçılara gülümseyerek “Kolay gelsin, bir eksiginiz var mı?” diye sordu. Ardından başını hafifçe yardımcılara çevirip “Bu arkadaşlar bugün sizin için buradalar.” dedi. Sonra onlara hitaben alçak ama net bir sesle ekledi:

“Saat sekiz gibi misafirler gelmeye başlar. Sofraları hazır edelim şimdiden.”

Düğün ağasının dediği gibi sabah daha sekiz olmadan düğünü kutlamak için yola çıkan konuklar, ağır ağır avluya ulaşmaya başladılar. Uzaktan gelen misafirler onları ağırlayan aileler eşliğinde karşılanıyorlardı. Herkesin yüzünde hem yorgun bir yolculuğun izi hem de yaklaşan düğünün heyecanı vardı.

Yusuf Bey, gelenleri tek tek “Hoş geldiniz!” diyerek karşıladı. Sonra kibarca elini uzatıp düğün ağasına döndü:

“Misafirlerimiz için ayrılan minderler hazır mı?”

Düğün ağası başını sallayarak onları, yumuşak ve kaliteli minderlerin serili olduğu bölüme yönlendirdi. Misafirler saygıyla eğilerek oturdukları yerlerde ağırılanmayı beklemeye başladılar.

Sofralar serildi, üzerlerine bolca perverde² serpildi. Evde pişen büyük ekmekler özenle sofralara yerleştirildi. Her gelen misafire hemen kırmızı çaydanlıkta demlenen çaydan ikram edildi. “Hoş geldiniz!” sözleri yankılanırken evin büyükleri ve sorumlular ortalıkta sessizce dolaşüyor, her ayrıntıyla tek tek ilgileniyorlardı.

Saat ona kadar serilen tüm sofralar ve yer minderleri misafirlerle dolup taşı. Yakından uzaktan kim varsa gelmiş, herkes bir köşede yerini almıştı. Misafirler tamamlandığında neredeyse kırk genç ortaya çıktı. Hepsini dinamik, çalışkan, âdeta beyaz güvercinler gibi zarifteler. Bellerine kırmızı kuşaklar bağlanmıştı ve hizmet için dört bir yana koşuyorlardı.

Her gencin elinde pirinçten yapılmış, parlayan bir tepsi vardı. Her tepside bir tabak pilav, bir tabak kavurma ve bir tabak da taptaze meyve duruyordu. Öte yandan Hamit’in dayısı ise büyük bir kuzu pişirmişti. O da eline aldığı etleri parça parça ayırıyor, tabaklardaki yemeğin üstüne özenle yerleştiriyordu.

Hamit Can tıpkı yeni açmış bir çiçek gibi süslenmişti. Dayısı onun elinden tutup kalabalığın ortasına, meydanın tam merkezine çıkardı. Herkes “Sünnet düğünün mübarek olsun!” diyerek Hamit Can’ın eline bir ya da birkaç banknot sıkıştırıyordu. Küçük Hamit’in yüzü utangaç bir tebessümle aydınlanmıştı.

Bir yandan da köyün gençleri kendi av tüfekleriyle altın kabak atışına başlamışlardı. Altın kabağın ucuna bağlanan kangayı tüfekte vurabilenler en değerli hediyelerin sahibi oluyorlardı. Her atışta kalabalıktan bir uğultu yükseliyor, isabetli vuruşlar alkışlarla ödüllendiriliyordu.

² Şekerleme.

Öte yandan yaşlı ya da genç ayırmaksızın düğüne katılan her bir misafirin arkasına ipekten dokunmuş zarif bir kaftan seriliyordu. Ev sahipleri “Hoş geldiniz, zahmet verdik, bağışlayın.” diyerek gönül alıcı sözlerle misafirlerini uğurluyorlardı. Her biri yanında bir hediye ile evine dönerken bu özel günün zarafetini ve sıcaklığını da beraberinde götürüyordu.

Yemek bittikten sonra tüm misafirler ellerini kaldırarak hayır dualar ettiler. Ardından bir kez daha “Kutlu olsun!” diyerek Buzkaşi Meydanı’na doğru yola çıktılar. Buzkaşi Meydanı’nda her biri güçlü ve yetenekli olan çapandazlar, yani Buzkaşi sporcuları, uzak yakın demeden bu büyük buluşmaya katılmışlardı.

Atlarını ahırlarından çıkarıp meydana getiriyor, yarış için hazırlıklarını tamamlıyorlardı. Bu atlar öyle kıymetliydi ki bakım masrafları neredeyse bir ailenin geçim giderlerinden fazlaydı. Onların sahipleri olan çapandazlar ise genellikle varlıklı kişilerdi. Bu işi sadece düğünlerde ve bayramlarda bir tutku, bir gelenek olarak yapıyorlardı.

Her bir çapandaz yalnızca bu oyunun değil aynı zamanda iyiliğin, cesaretin ve yiğitliğin de sembolüydü. Oğlak çapmak için özel olarak hazırlanırlardı. Üzerlerine “çakma” denilen kalın koruyucu kıyafetleri giyer, ayaklarına uzun topuklu sert çizmeleler geçirirlerdi. Güçlü, dayanıklı ve hızlı koşan atlarıyla birlikte meydana gururla yerlerini alırlardı. Herkes meydana toplandıktan sonra düğün ağası hoparlörden bağırdı:

“Kim çapandaz ise buraya gelsin ki yarışı başlatalım!”

Bu duyuru üzerine çapandazlar tek tek meydana geldiler. Her biri güçlü atlarına binmiş, hazırlıklarını tamamlamıştı. İsimleri anons edilince belirlenen alanda toplandılar. Bunun ardından sorumlu, elindeki oğlağı işaret ederek şöyle devam etti:

“Kim bu oğlağı alıp meydanadaki hedefe ulaştırırsa oyunun galibi olacak! Kazanan çapandaza yüz bin afgani ve beş tam altın ödül verilecek!”

Atlar birden şahlandı. Çapandazlar gözlerini hedefe dikmiş, yarış için hazır. Çapandazlar “Ya Allah!” diyerek oğlağın üzerine yarım saat boyunca uğraştılar, tartıştılar ama tüm çabalarına

rağmen ne olayı kontrol altına alabildiler ne de onu yerinden kaldırebildiler.

Aynı şekilde heyecanla devam eden oyun, ikinci ezanına kadar sürdü. Bu süre zarfında üç çapandaz, oğlağı helal dairesine getirerek kendilerine ayrılan hediyeleri kazandı. En sonunda düğün ağası yeniden tüm çapandazları meydana çağırdı ve yüksek sesle anons etti:

“Bu son oğlaktır! Hangi çapandaz onu helal dairesine getirirse iki yüz bin afgani ve bir adet av tüfeği ile ödüllendirilecektir.”

Bu duyurunun ardından çapandazlar, birbirlerinden daha çok çaba göstererek oğlağı helal daireye taşımaya uğraştılar. Dakikalar geçtikçe heyecan arttı; neredeyse ikinci namazı kazaya kalacaktı ki güçlü bir çapandaz, sonunda oğlağı helal dairesine ulaştırdı. Böylece iki yüz bin afgani ile diğer hediyeleri kazanmayı başardı.

En son, oğlağı helal dairesine getiren kişi oranın örf adetlerine göre tüm çapandazları toplayıp onlara güzel bir akşam yemeği ikram etmek zorundaydı. Zaten Yusuf Bey’in evi düğün için uzaktan yakından gelen misafirlerle doluydu, fazla yer kalmamıştı. Yusuf, konuklara ve emeği geçen herkese teşekkür edip minnettarlığını dile getirdi.

Ertesi gün o köyde ad kazanan bir sünnetçi, Hamit Can’ı sünnet etmek için çağrıldı. Hamit Can ise kırmızı yünlü bir minderin üstünde uzanmış rahatça yatıyordu. İlk başta onu kandırarak “Şu an sünnet etmeyeceğiz. Sadece hazırlık yapacağız, bakacağız.” dediler. Ancak bir anda, onun haberi olmadan sünnet işlemi tamamlandı. Sünneti yapan kişinin eli o kadar hafifti ki Hamit Can bunun farkına bile varamadı. Sünnetten hemen sonra Hamit Can’ın dayısı ve orada bulunan diğer kişiler tarafından binlerce afgani, “Sünnetin kutlu olsun!” diyerek Hamit Can’a takdim edildi.

Sünneti yapan ustaya ipekten güzel bir kaftanla on bin afgani ve birkaç tane katlama verildi. Bir sürü düğün kuru yemişi takdim edildi. Böylece Hamit Can’ın sünnet düğünü merasimi de tamamlanmış oldu. Artık “Hamit Can’ın eli helal oldu.” diyerek

Müslümanlık yollarını, Kur'an-ı Kerim'i ve diğer dinî kitapları öğrenmek üzere onu cami mollasının yanına gönderdiler.

Dikkat ve zekâsıyla Hamit Can, kısa sürede tüm dinî kitapları bitirdi. On yaşına gelir gelmez Yusuf Bey onun adına güzel bir at aldı. Evdeki hizmetçiyi de sıkı sıkıya tembihledi:

“Bu at Hamit Can'ındır. Hem ata hem de Hamit Can'a iyi bakacaksın. Ne zaman isterse ata binecek, at binmeyi öğrenecek. Atın yiyeceğini, içeceğini, yemini eksik etmeyeceksin!”

Hamit Can, at binmeyi öğrendikten sonra diğer pehlivanların ava gitmek üzere atlarını koşturduklarını gördü. İçinde büyük bir heves uyandı. O da artık koşturmayı, avlanmayı, pehlivan olmayı ve güreş tutmayı arzuluyor; bu işlere ilgi duyuyordu.

Yusuf Bey'in oğlunun gücü günden güne artıyordu. On beş yaşına gelir gelmez yalnızca yaşlılarıyla değil kendisinden büyük gençlerle de güreş tutar, çoğunu yener oldu. İnsanlar ona hayranlıkla bakıyor, “Kendinle gurur duy genç! Gayretli genç!” diyerek onu teşvik ediyorlardı. Kısa zamanda Hamit Can, kendi bölgesinin hem “ad kazanan” pehlivanı oldu hem de ustaca oynadığı Çapandaz oyununda adını duyurdu. O artık ismi, gücü ve çevikliğiyle anılıyordu.

Hamit Can'ın başka kardeşi olmadığı için annesiyle babası onu çok sever, tüm ilgi ve dikkatlerini ona verirlerdi. Hamit Can da annesiyle babasına aynı sevgi ve ilgiyi gösterir, onların gönlünü hoş eder, mutluluklarına mutluluk katardı. Ay ve gün birbirinin peşinden dönüp giderken Hamit Can da göze görünür bir delikanlıya dönüşmüştü. Yaşı on sekizlere geldiğinde kendi gücünü sınamak için çevre köylere gider, oradaki güreşlere katılırdı.

Bir gün Hamit Can yolculuk sırasında komşu köyden geçerken uzun boylu, güler yüzlü, ince belli, gözleri kadeh gibi büyük, saçları uzun, dudakları yeni açılmış fıstık çiçeği gibi taze ve güzel bir kız gördü. Hem güzeldi hem de asil bir duruşu vardı.

Hamit Can “Allah bu kıza ne güzellikler vermiş...” diyerek hayran hayran bakakaldı. Ağzı açık, yüreği ise kıpır kıpırdı. Aşk onun kalbinde yeni filizlenen bir çiçek gibi tomurcuk vermişti.

Kalbinin atışı hızlandı, bakışı dondu. Gönlü o anda, o kızda kaldı.

Hamit Can kendisi de şaşırıldı. Birdenbire bu kıza nasıl tutulmuştu da bütün bedeni titremeye başlamıştı? Kalbinin derinlerinde öyle bir sıcaklık yükseldi ki sanki damarlarında aşk ateşi dolaşıyordu. Bu sıradan bir kız değildi, muhteşemdi. Öyle güzeldi ki bakışı bile yürek yakardı.

Kız da Hamit Can'ı at üstünde görmüş; genç delikanlının heybetinden, duruşundan etkilenmişti. Belki o da gönlünün bir köşesini çoktan ona ayırmıştı. Hamit Can'ın yanan yüreğini daha da kavurmak istercesine onun geçtiği sokaktan binbir cilveyle geçiyor, her adımıyla genç pehlivanın içine kor düşürüyordu.

Hamit Can sokakta oynayan çocuklara doğru yürüdü. Cebinden bir miktar para çıkarıp usulca ellerine sıkıştırdı. Sonra heyecanla ve biraz da çekinerek sordu:

“Şu az önce geçen kıızı gördünüz mü? Tanıyor musunuz? Adı nedir, kimdir, nerededir?”

Çocuklar bir an sustular, sonra parmaklarıyla kızın gittiği yönü işaret ettiler. Kimi başını salladı kimi gülümsedi. İçlerinden biri öne atıldı:

“O güzel ablanın adı Aycemal, babasının adı ise Sufi Kadir'dir.”

Çocuk, parmaklarıyla Hamit Can'a bir binayı işaret ederek “Evleri şu gördüğünüz yüksek bina, onlara ait.” dedi. Hamit Can aldığı bu bilgilerle yeni bir yol, yeni bir umut bulmuştu. Artık kalbinde bir hedef vardı, aşkı için bir çıkış yolu... Fakat o yolda dikkat etmesi gereken tehlikeler de vardı. Aşk, büyü bir ışık gibiydi ama yanına yaklaşanları yakalayıp sarhoş ederken aynı zamanda içine çekip kaybolmalarına da neden oluyordu.

Kim bu yola çıkarsa “Kelebek gibi mumun etrafında avare ve sergerdan olur. Onun uğrunda her şeyini kaybeder.” Aşkın, kendisini arayan bir serüven olduğu kadar aynı zamanda bir kayıp yolculuğu olduğunun farkındaydı. Kendi kalbinin ateşiyle yanan ve bazen de duygularının esiri olan aşık, bu yolda ilerlerken kaybolan parçalarını belki de bir ömür boyu arayacaktı.

O günden sonra Hamit Can, her gün atına binip uzak yakın